

UDDRAG
AF
MEDICINALBERETNING
FOR
THISTED AMT 1922
VED
AMTSLÆGE BARTSCH

De pr. Lægers Opmærksomhed henledes paa:

1. *Ugelisterne* skal indsendes senest Mandag.
2. Enhver Læge (ogsaa Sygehuslæge) skal blanketanmelde ethvert Tilfælde af *Lunge- eller Strubetuberkulose* han faar under Behandling, ligegyldig om Patienten tidligere har været under anden Læges Behandling. Ethvert *Dødsfald* af enhver Slags Tuberkulose skal blanketanmeldes af den, der foretager Ligsynet.
3. *Dødsattester* skal udfyldes nøjagtigt i alle Rubrikker. Hoveddødsårsagen skal anføres først og angives saa præcist som muligt. Er Cancer eller Tuberkulose Dødsårsag, skal Organet, ikke Regionen anføres (altsaa f. Ex. ikke cancer abdominis).

Ved Pneumoni skal udtrykkelig anføres, om det er croupøs Pneumoni eller Bronchopneumoni.

I. TABELLARISKE OVERSIGTER.

Tabel over Folketal, levendefødte, døde og dødfødte.

	Folketal	Levendefødte		Døde		Dødfødte	
		Antal	^{0/00} af Folketal	Antal	^{0/00} af Folketal	Antal	^{0/00} af Fødslerne
Købstæderne.							
Thisted.....	7,300	139	19	113	15,5	4	27,9
Nykøbing.....	8,469	196	23,1	151	17,8	5	25
Tilsammen...	15,769	335	20,9	264	16,1	9	26,4
Landet.							
Thisted Landkreds.....	27,800	677	24,9	327	11,8	22	31,4
Thy.....	19,400	416	21,5	252	13,5	13	30,3
Morsø.....	18,000	452	25,0	190	10,6	8	17,8
Landet tilsammen...	65,200	1545	23,8	769	11,8	43	27,2
Hele Amtet.....	80,969	1880	23,2	1033	13,4	52	27

Oversigt over Dødsfaldene (excl. dødfødte) paa Aarets Maaneder.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret
Købstæderne.													
Thisted.....	12	10	12	9	10	6	9	10	5	4	12	14	113
Nykøbing.....	17	15	13	8	15	11	13	13	8	9	11	18	157
Tilsammen...	29	25	25	17	25	17	22	23	13	13	23	32	264
Landet.													
Thisted Landkreds.....	30	38	44	34	29	23	15	20	16	25	29	24	327
Thy.....	14	42	24	21	23	22	19	15	15	17	15	25	252
Morsø.....	18	37	12	18	12	18	14	12	12	13	13	11	190
Landet tilsammen...	62	117	80	73	64	63	48	47	43	55	57	60	769
Hele Amtet.....	91	142	105	90	89	80	70	70	56	68	80	92	1033

Tabel over levendefødte og døde i Aaret 1922 ordnede efter Køn
(efter Kredslægenes Indberetninger)

	Levendefødte			Døde		
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted	73	66	139	63	50	113
Nykøbing	97	99	196	74	77	151
Samtlige Landsogne	796	749	1545	358	411	769
Hele Amtet	966	914	1880	495	538	1033

Oversigt over medicolegale Ligsyn og Obduktioner.

	Antal af medicolegale Ligsyn			Antal Obduktioner	
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder
a. Købstæderne.					
Thisted	2	2	1	1
Nykøbing	3	1	4	1	..
Tilsammen...	3	3	6	2	..
b. Landsognene.					
Thisted	7	2	9
Thy	6	3	9
Morsø	6	..	6
Tilsammen...	19	5	24
Hele Amtet	22	8	30	2	1

Oversigt over Antallet af
1) Beretninger om
Tilfælde af Tuberkulose i Lunger eller
Strubehoved

2) Anmeldelser af
Dødsfald af Tuberkulose
uden Sygeanmeldelse

	Mænd	Kvinder	Ialt		Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne.							
Thisted	„	5	5		„	1	1
Nykøbing	2	9	11		„	1	1
Tilsammen...	2	14	16		„	2	2
b. Landkredsene.							
Thisted	11	14	25		1	2	3
Thy	9	8	17		7	4	11
Morsø	„	12	12		„	3	3
Tilsammen...	20	34	54		8	9	17
Hele Amtet	22	48	70		8	11	19

Oversigt over anmeldte Dødsfald af Lungetuberkulose.
 (paa blaa Blanket)

	Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne.			
Thisted	2	4	6
Nykøbing	4	5	9
Tilsammen...	6	9	15
b. Landkredsene.			
Thisted	5	12	17
Thy	7	12	19
Morsø	1	10	11
Tilsammen...	13	34	47
Hele Amtet	19	43	62

Tabel over Dødsårsagerne i Aaret 1922
for Thisted Købstad i Thisted Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"
4. Difteritis	"	2	"	"	"	"	"	2 (2)
5. Strubehoste	"	"	"	"	"	"	"	"
6. Skarlagensfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
7. Mæslinger	"	"	"	"	"	"	"	"
8. Kighoste	"	"	"	"	"	"	"	"
9. Barsefeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	"	"	"	"	"	"	"	"
11. Gigtfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
12. Lungebetændelse	1	1	"	"	2	"	"	4
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	2	"	2	"	"	2	2	8 (2)
14. Kolerine	2	"	"	"	"	"	"	2 (1)
15. Andre Farsorter	"	"	1	4	"	1	1	6 (2)
16. Tuberkulose	1	1	1	7	9	1	1	21 (10)
17. Kræft	"	"	"	2	4	2	4	12 (1)
18. Syfilis	"	"	"	"	"	"	"	"
19. Alkoholisme	"	"	"	"	"	"	"	"
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	"	1	"	3	1	"	1	6
21. Krampe	3	"	"	"	"	"	"	3
22. Hjerneblødning	"	"	"	2	"	2	4	8
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	"	"	"	"	"	"	"	"
24. Hjertesygdom	"	"	"	1	5	2	4	12 (5)
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	"	2	"	2
26. Andre Brystsygdomme	"	"	"	2	1	1	"	4 (3)
27. Bughindebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
28. Nyrebetændelse	"	"	"	1	1	2	"	4 (2)
29. Andre Underlivssygdomme	"	"	"	2	"	1	"	3 (2)
30. Sygdomme i Lemmerne	"	"	"	1	"	"	"	1
31. Selvmord	"	"	"	"	"	"	"	"
32. Ulykkestilfælde	"	"	1	"	"	"	"	1
33. Dannelsesfejl	1	"	"	"	"	"	"	1
34. Børnetæring	2	"	"	"	"	"	"	2
35. Alderdomssvaghed	"	"	"	"	"	4	5	9
36. Ingen Dødsårsag angivet	2	"	"	"	"	"	"	2 (1)
Tilsammen	14	5	5	25	23	19	22	113 (31)

Deraf døde uden Lægebehandling 1 Mand og 2 Kvinder, tilsammen 3.

Dødfødte: 4 af Mandkøn og 2 af Kvindekøn, tilsammen 6.

Af 113 Dødsfald skyldes de 31 Patienter fra Landet, indlagt paa Byens Sygehus. Tallene er angivet i Parantes.

Tabel over Dødsårsagerne i Aaret 1922
for Nykøbing Købstad i Morsø Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper	”	”	”	”	”	”	”	”
2. Blodgang	”	”	”	”	”	”	”	”
3. Tyfus	”	”	”	”	”	”	”	”
4. Difteritis	”	2	7	”	”	”	”	9
5. Strubehoste	”	”	2	”	”	”	”	2
6. Skarlagensfeber	”	”	”	”	”	”	”	”
7. Mæslinger	”	”	”	”	”	”	”	”
8. Kighoste	2	”	”	”	”	”	”	2
9. Barselfeber	”	”	”	”	”	”	”	”
10. Rosen	”	”	”	”	”	”	”	”
11. Gigtfeber	”	”	”	”	”	”	”	”
12. Lungebetændelse	”	”	”	1	”	”	”	1
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	10	2	”	”	3	2	2	19
14. Kolerine	2	”	”	”	”	”	”	2
15. Andre Farsorter	2	”	1	”	2	2	3	10
16. Tuberkulose	”	1	1	5	11	1	”	19
17. Kræft	”	”	”	2	5	”	3	10
18. Syfilis	”	”	”	2	”	”	”	2
19. Alkoholisme	”	”	”	”	”	”	”	”
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	”	”	”	3	1	”	1	5
21. Krampe	3	”	”	”	1	”	”	4
22. Hjerneblødning	”	”	”	2	”	4	1	7
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	”	1	”	2	1	1	”	5
24. Hjærtesygdom	”	”	”	3	1	4	5	13
25. Lungehindebetændelse	”	”	”	”	”	”	”	”
26. Andre Brystsygdomme	”	”	”	1	”	”	”	1
27. Bughindebetændelse	”	”	”	”	”	”	”	”
28. Nyrebetændelse	”	”	”	1	1	”	”	2
29. Andre Underlivssygdomme	”	”	”	1	6	2	1	10
30. Sygdomme i Lemmerne	”	”	”	”	”	”	”	”
31. Selvmord	”	”	”	1	”	”	1	2
32. Ulykkestilfælde	”	1	”	2	1	”	”	4
33. Dannelsesfejl	5	”	”	”	”	”	”	5
34. Børnetæring	1	”	”	”	”	”	”	1
35. Alderdomssvaghed	”	”	”	”	”	10	5	15
36. Ingen Dødsårsag angivet	”	1	”	”	”	”	”	1
Tilsammen	25	8	11	26	33	26	22	151

Deraf døde uden Lægebehandling 5 Mænd og 2 Kvinder, tilsammen 11.
Dødfødt: 6 af Mandkøn og 1 af Kvindekøn, tilsammen 7.

Tabel over Dødsårsagerne i Aaret 1922
for Landsognene i Thisted Amts Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper
2. Blodgang
3. Tyfus
4. Difteritis	2	1	3
5. Strubehoste
6. Skarlagensfeber
7. Mæslinger
8. Kighoste	2	2	4
9. Barsefeber
10. Rosen	1	1	2
11. Gigtfeber
12. Lungebetændelse	1	8	8	5	11	33
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	38	6	..	3	6	14	20	87
14. Kolerine	6	3	1	..	1	11
15. Andre Farsorter	9	5	1	10	7	4	9	45
16. Tuberkulose	2	3	3	12	40	3	2	65
17. Kræft	15	19	33	20	87
18. Syfilis	1	1
19. Alkoholisme	1	1
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	5	2	1	2	6	14	10	40
21. Krampe	8	2	..	1	1	12
22. Hjerneblødning	2	6	13	24	45
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	1	..	2	6	3	3	2	17
24. Hjærtesygdom	1	10	14	24	42	91
25. Lungehindebetændelse
26. Andre Brystsygdomme	1	4	2	4	11
27. Bughindebetændelse	3	1	1	..	5
28. Nyrebetændelse	1	4	2	4	11
29. Andre Underlivssygdomme	2	1	3	4	1	11
30. Sygdomme i Lemmerne	1	1	2	..	4
31. Selvmord	6	..	1	..	7
32. Ulykkestilfælde	2	1	..	3	1	6	1	14
33. Dannelsesfejl	14	14
34. Børnetæring	6	2	1	8
35. Alderdomssvaghed	1	39	49	89
36. Ingen Dødsårsag angivet	12	1	..	2	6	12	18	51
Tilsammen	108	30	9	88	133	182	219	769

Deraf døde uden Lægebehandling 35 Mænd og 43 Kvinder, tilsammen 74.
Dødfødte: 21 af Mandkøn og 18 af Kvindekøn, tilsammen 64.

II. ANDRE MEDDELELSER.

A. Befolkningsforhold.

I. Tilvæksten.

I hele Amtet levendefødtes i 1922: 1880 og døde 1033 mod henholdsvis 2168 og 1013 i 1921. Fødselsoverskudet bliver saaledes 847 eller 10,4 ‰, det mindste Fødselsoverskud i mange Aar og betydelig under det sidste Femaars Gennemsnit (12,6 ‰). Det ringe Overskud skyldes i første Række Nedgangen i Antallet af Fødsler (1880 mod gennemsnitlig aarlig 2050 i de sidste fem Aar.

Betragter man Forholdet mellem Land og By saa faar man (efter at de paa Sygehusene i Byerne døde fra Landdistrikterne er henført til disse) i Thisted et Fødselsoverskud af 59 eller 8 ‰ (i 1921: 72 eller 10 ‰), i Nykøbing et Fødselsoverskud af 83 eller 9,9 ‰ (i 1921: 133 eller 16,2 ‰).

I Købstæderne tilsammen bliver Fødselsoverskudet 142 eller 9 ‰ (mod 205 eller 13,3 ‰ i 1921).

I Landdistrikterne er det samlede Fødselsoverskud 840 eller 10,7 ‰ (i 1921: 941 eller 14,1 ‰).

Fødselsoverskudet er saaledes — som sædvanlig — noget større paa Landet end i Byerne og — ligeledes som sædvanlig — større i Nykøbing end i Thisted.

Nedgangen i Fødselsoverskudet er nogenlunde ens i By- og Landdistrikterne, dog en Smule større for sidstnævntes end for førstnævntes Vedkommende.

II. Fødslerne.

Efter Præsternes Indberetninger levendefødtes i 1922: 1880 Børn, efter Jordemoderprotokollerne 1907.

Efter Præsternes Indberetninger var Antallet af dødfødte 52, efter Jordemoderprotokollerne ligeledes 52.

Som sædvanlig har der baade i Præste- og Jordemoderembederne været mange Vakancer, hvilket har medført nogen Unøjagtighed i Opgivelserne, desuden har flere af Jordemødrene i Grænsedistrikterne ogsaa Praksis udenfor Amtet, hvorved der ligeledes kan fremkomme nogen Uoverensstemmelse i Tallene. I de forskellige Beregninger er Præsternes Opgivelser lagt til Grund.

Af samtlige fødte var 37,9 ‰ født udenfor Ægteskab (foregaaende Aar 32,8 ‰).

27,4 ‰ dødfødte (foregaaende Aar 36,7 ‰)

41,5 ‰ for tidlig fødte (foregaaende Aar 32,8 ‰)

33,8 ‰ var fødte ved Kunsthjælp (foregaaende Aar 27,8 ‰).

Af de dødfødte var

29 ‰ født ved Kunsthjælp (foregaaende Aar 25,3 ‰)

36,5 ‰ for tidlig fødte (foregaaende Aar 29,3 ‰).

Blandt de dødfødte var der altsaa paa det nærmeste lige saa mange ‰ for tidlig fødte eller ved Kunsthjælp fødte, som der blandt levende fødte var ‰.

III. Dødsfaldene.

Dødeligheden har i 1922 været en Del større end foregaaende Aar — 1033 Tilfælde imod 884. Af samtlige Dødsfald forekom i Byerne 15,1 ‰ og paa Landet 14,4 ‰ i det første Leveaar. Af disse Dødsfald i Byerne (i Thisted 14, i Nykøbing 25) skyldes i Thisted 3, i Nykøbing 6 Børnetæring (*atrofia infantilis*), altsaa henholdsvis 21,4 og 24 ‰ af samtlige Dødsfald i denne Aldersklasse. I Byerne enkeltvis forekom af samtlige Dødsfald i Thisted 12,3 ‰ og i Nykøbing 16,5 ‰ i det første Leveaar.

Som sædvanlig opviser Nykøbing en betydelig større Dødelighed blandt spæde Børn end Thisted.

I Byerne var følgende Dødsårsager de hyppigste:

<i>Tuberculosis</i> (Tuberkulose)	25	altsaa	9,5 ‰	af samtlige Dødsfald
<i>Cancer</i> (Kræft)	22	—	8,3	—
<i>Morbus cordis</i> (Hjertefejl)	22	—	8,3	—
<i>Broncho pneumonia</i> (ondartet Bron-				
<i>kitis</i>)	18	—	6,8	—
<i>Apoplexia cerebri</i> (Hjerneblødning)	15	—	5,9	—
Difteria (Difteritis)	5	—	1,9	—

Alle i Nykøbing.

Pneumonia crouposa (Lungebetændelse)

5 — 1,9 — —

Paa Landet er Rækkefølgen af Dødsårsagen følgende:

<i>Morbus cordis</i> (Hjertefejl)	92,	altsaa	12 ‰	af samtlige Dødsfald
<i>Broncho pneumonia</i> (ondartet Bron-				
<i>kitis</i>)	90	—	11,8	—
<i>Cancer</i> (Kræft)	88	—	11,4	—
<i>Tuberculosis</i> (Tuberkulose)	70	—	9,1	—
<i>Apoplexia cerebri</i> (Hjerneblødning)	46	—	6	—
<i>Pneumonia crouposa</i> (Lungebetæn-				
<i>delse</i>)	46	—	4,5	—
<i>Difteria</i> (Difteritis)	9	—	1,1	—

Naar man ser bort fra det usædvanlig store Antal Dødsfald af Broncho pneumoni, saa er, som sædvanlig her i Amtet, Hjertefejl, Tuberkulose og Kræft de 3 hyppigste Dødsarsager. Af disse indtager Hjertesygdomme første Plads, Nummer 2 er Kræftsygdommene og først som Nummer 3 kommer Tuberkulosen.

B. Sygeligheden.

I Aarets Løb anmeldtes paa Sygelisterne af de praktiserende Læger ialt 11,408 Sygdomstilfælde mod 5192 det foregaaende Aar. Den store Forskel skyldes i første Række den store Influenzaepidemi, som i Aarets 3 første Maaneder drog hen over hele Amtet, men desuden bidrog ogsaa de klimatiske Forhold til at sætte Sygeligheden i Vejret. Sikkert nok har i alt Fald det ualmindelig kolde, regnfulde og blæsende Vejr hele Sommeren igennem haft en ikke ringe Part af Skylden for de særlige mange Tilfælde af Bronchitis i alle Aarets Maaneder.

I Følge Sygelisterne fordeler Tilfældene sig i 1922 paa følgende Maade:

I Købstæderne:	3264	Tilfælde	med en	Kvotient	207	‰	(90)
I Landkredsene:	8244	—	—	—	126	-	(58)
<i>Købstæderne enkeltvis:</i>							
Thisted	2030	—	-	-	278	-	(104)
Nykøbing	1234	—	-	-	147	-	(75)
<i>Landkredsene enkeltvis:</i>							
Thisted	2695	—	-	-	96	-	(40)
Thy	3207	—	-	-	165	-	(81)
Morsø	2342	—	-	-	130	-	(56)

Tallene i Parantes betegner det foregaaende Aars Kvotient.

Naar Købstæderne i Aar som sædvanlig møder med en meget større Kvotient end Landdistrikterne, saa ligger det for en Del deri, at der paa Landet er et langt større Antal lettere Sygdomstilfælde, der slet ikke kommer til Lægens Kundskab, end i Byerne, hvor Adgang til Læge er saa meget lettere.

Fetris tyfoidea (Tyfus) og *Meningitis cerebro spinalis* (smitsom Hjernerygmarvsbetændelse) spiller ingen Rolle. Førstnævnte Sygdom anmeldes med 1, sidstnævnte med 2 Tilfælde, alle i Thisted Lægekreds.

Difteria (Difteritis) anmeldes med 327 Tilfælde imod 401 det foregaaende Aar. Medens denne Sygdom i Aarets Løb har været i Aftagende baade i intensitet og i extensitet i den øvrige Del af Amtet, fik den paa Mors baade i Nykøbing og paa Landet mere og mere Udbredelse og, navnlig i Aarets sidste 3 Maaneder, optraadte den hyppigt og med mange ondartede Tilfælde. I 14 Tilfælde endte Sygdommen dødeligt. Kredslægen paa Mors gjorde i Aarets Slutning et betydeligt Arbejde med omfattende Vaccinationer efter Samraad med Seruminstituttet i København. Ialt vac-

cineredes 5—600 og det synes efter de foreliggende Beretninger, som om Resultaterne er ganske lovende og opmuntrer til yderligere Forsøg. Metoden har ikke tidligere været anvendt her i Landet — i alt Fald ikke i større Udstrækning — og Kredslægen fortjener Paaskønnelse for den Energi, han har udvist og det betydelige Arbejde, han har udført. I hans meget udførlige Indberetning omtales Resultaterne som meget lovende, idet Sygdommens Udbredelse i de Sogne, hvor Vaccinationen er anvendt i vid Udstrækning, overalt synes at være standset.

Scarlatina (Skarlagensfeber) er optraadte med enkelte, spredte, gennemgaaende lette Tilfælde i hele Amtet i alle Aarets Maaneder. I Januar Maaned var der i Thisted Lægekreds en Epidemi af denne Sygdom i enkelte Sogne i Vester Hanherred: Flere af disse Tilfælde var meget alvorlige og efterlod langvarige Svækkelsestilstande.

Morbilli (Mæslinger) er kun anmeldt med ganske enkelte Tilfælde.

Tussis convulsiva (Kighoste). I Thisted By optraadte i Aarets Slutning en Epidemi af denne Sygdom, som iøvrigt i hele Aaret har vist sig med en Del Tilfælde, spredt paa Landet, særlig i Thisted Lægekreds. Sygdommen har været ualmindelig godartet; mange Tilfælde tvivlsomme og mange Tilfælde er ikke kommet under Lægebehandling.

Angina parotidea (Faaresyge) er kun optraadt sporadisk.

Erysipelas (Rosen) forekommer med det sædvanlige Antal Tilfælde, spredt baade med Hensyn til Tid og Sted.

Febris puerperalis (Barselfeber) er anmeldt med 5 Tilfælde, 2 paa Mors og 3 i Thy.

Febris rheumatica er anmeldt med 93 Tilfælde paa Landet og 26 i Byerne. Af Tilfældene paa Landet forekommer de 45 i Thisted Lægekreds, medens der fra Thy, som ellers plejer at opvise langt de fleste Tilfælde, kun er anmeldt 29.

Pneumonia crouposa (Lungebetændelse) er i Aar anmeldt med 196 Tilfælde mod 107 det foregaaende Aar. De særlige høje Tal i Aarets første Maaneder hænger vistnok sammen med den paa dette Tidspunkt herskende Influenzaepidemi, men ogsaa i Aarets andre Maaneder var i hele Amtet Tilfældene hyppigere end sædvanlig og for en stor Del meget alvorlige. 39 Tilfælde endte dødeligt, hvilket svarer til en Dødelighedsprocent af 20 mod 14,5 det foregaaende Aar.

Bronchitis capillaris (katarrhalsk Lungebetændelse) opviser 583 Tilfælde mod 442 det foregaaende Aar ogsaa dette Tal er ualmindelig stort i alle Aarets Maaneder, særlig i Thy og Thisted Landkreds, hvorimod Morsø Land har et noget mindre Tal end foregaaende Aar. Baade i Thy og Thisted Land var Sygdommen, navnlig hos Smaabørn, meget ondartet. I Landkredsene anmeldtes ialt 428 Tilfælde med 90 Dødsfald, hvilket svarer til en Dødelighed paa 21 % mod 11,6 det foregaaende Aar.

Influenza. I Aarets 3 første Maaneder hjemsøgte hele Amtet af en

Influenzaepidemi, som navnlig koncentrerede sig om Februar Maaned. Ialt anmeldtes i Aaret 5533 Tilfælde, hvoraf alene i Februar 3507. Gennemgaaende optraadte Sygdommen ret godartet og var i Virkeligheden langt mere udbredt, end det af Anmeldelserne fremgaar, idet et overmaade stort Antal slet ikke kom under Lægebehandling. Medens i den store Epidemi 1918 33 % af Patienterne var i Alderen 0—15 Aar, saa var Procentantallet for denne Aldersklasse i 1922 36 %, hvilket kunde tyde paa, at en Del af de højere Aldersklasser ved at have været angrebne i 1918, denne Gang var blevet immuniseret mod Sygdommen.

Medens Sygdommen, som nævnt, i Almindelighed optraadte ret godartet, meddeler Læge *Schütten* i Kaareby paa Mors, at den i hans Praksis-omraade efterhaanden antog en mere ondartet Karakter — ligesaa slem som den „spanske Syge“ i 1918. Han observerede 600 Tilfælde med 12 Dødsfald og mange alvorlige og langvarige Komplikationer.

Singultus epidemicus (Hikkesyge) optraadte kun med et enkelt Tilfælde. Det samme gælder

Encephalitis lethargica (Sovesyge).

Af andre epidemiske Sygdomme kan nævnes

Icterus Catarrhalis (Katarhalsk Gulsot). Af denne Sygdom har der været en udbredt Epidemi paa Mors. Kredslægen anfører, at Sygdommen, der gennemgaaende har været af let Karakter, har været langt mere udbredt end det fremgaar af Anmeldelserne og at der paa Nykøbing Sygehus opstod en hel Epidemi.

De *veneriske Sygdomme* viser en lille Nedgang fra foregaaende Aar. I Byerne anmeldtes 46 Tilfælde mod 58 det foregaaende Aar, paa Landet henholdsvis 23 og 43 Tilfælde. Thisted indtager en Særstilling, idet der i denne By anmeldtes 40 Tilfælde mod 46 det foregaaende Aar, medens i Nykøbing de tilsvarende Tal var 6 og 12.

Scabies (Fnat) fortsætter sin Nedgang. I 1922 anmeldtes i alt 243 Tilfælde mod 345 i 1921 og 632 i 1920.

Om de *kroniske Sygdomme* er der ikke noget særligt Nyt at berette.

Den *kirurgiske Tuberkulose* er stadig meget udbredt og Kredslægen paa Mors mener, at have iagttaget, at *Basedows Sygdom* i de senere Aar har vundet megen Udbredelse i hans Lægekreds, ligesom ogsaa Læge *Hinding* i Nykøbing anfører at have set et stort Antal Tilfælde af denne Sygdom i sin Praxis.

Overførte Dyresygdomme udover de sædvanlige Tineaformer omtales ikke.

Forgiftninger. Kredslægen paa Mors omtaler ét Tilfælde af lettere Forgiftning efter Nydelsen af „Sommerkaal“.

Kredslægen for Thy nævner et Tilfælde af Veronalforgiftning og en Veronal-sublimatforgiftning. Begge Tilfælde helbredtes.

C. Hygiejniske Forhold.

I *Thisted* er der anlagt nogle ny Kloakledninger. Flere ny Ejendomme har faaet Tilladelse til at indrette W. C. med Septic Tanks. Navnlig i en Del af Nørregade og i Kvarteret mellem Hunborgvej, Tordenskjoldsgade og Dragsbækvej er Kloakforholdene endnu meget daarlige, Afløbet sker gennem andre Render, tildels uden synderligt Fald, gennem daarlig renholdte Gaarde, hvor Masser af Høns og andet Fjerkræ samt Hunde, Katte og Børn roder i Rendestenene og mellem alskens Affald. Sundhedskommissionen har gentagne Gange gjort Indsigelser, dels til vedkommende Beboere, dels til Byraadet, og Kloakering af de værste Steder er nu paabegyndt. Gadernes Renholdelse er nogenlunde god, men der syndes alt for ofte mod den Forordning i Sundhedsvedtægten, at der skal vandes før Gadefejning finder Sted i tørt Vejr og ofte ser man Gadefejnerne til betydelig Fare for Vejfarendes Sundhed hvirvle store Skyer af Affald i Vejret.

Boligforholdene er omtrent uforandrede. Egentlig Bolignød er der næppe, men der findes rundt omkring mange Boliger, der er saa mørke, fugtige og indskrænkede, at de egentlig burde kasseres som stadigt Opholdssted, særlig for Familier med Børn.

I *Nykøbing* omtales de hygiejniske Forhold af Kredslægen som utilfredsstillende i flere Henseender og han beklager sig over Byraadets Vrangvilje, saa snart der stilles hygiejniske Krav. En Sundhedsvedtægt, som har været under Arbejde i mange Aar, er det endnu ikke lykkedes at faa gennemført.

Dagrenovationsforholdene omtales som meget uheldige og Kloaksystemet er endnu ikke gennemført helt.

Paa *Landet* er der ikke sket større Forandringer i hygiejnisk Henseende. Ny Sundhedsvedtægter er intet Steds indført.

Der er flere Steder paa Landet indrettet ny, tildels rigtig gode Alderdomshjem og Fattiggaarde, medens disse andre Steder lader en Del tilbage at ønske, baade med Hensyn til Indretning og Vedligeholdelse. Eksempelvis kan anføres, at der i Klim i Vester Han Herred findes en ret stor Bygning, indrettet baade til Alders- og Fattighjem, hvor mange af Beboelsesrummene kun har Vinduer mod Nord, medens der mod Syd blandt andet findes et stort Lokale, hvori Sogneraadet holder Møde. Vinduerne i Beboelsesrummene er i faste Jernrammer, kun et ganske lille Felt kan lukkes op, saa at Ventilationen er ganske utilstrækkelig. Afløb og Møddingsforholdene er overordentlig daarlige, Spildevandet fra Køkkenet falder fra en aaben Tragte ud i en Pyt, hvor det bliver staaende til det paa en eller anden Maade kan fordampe eller sive væk.

Saadanne Forhold findes hist og her, men som Helhed spores der overalt Bestræbelser for at forbedre Beboelsesforholdene for de gamle og fattige.

En Del ny Skoler — vel indrettede og beliggende — er opførte eller bliver i den nærmeste Fremtid byggede.

I Fjerritslev er fuldført et privat Vandværk, som skal kunne forsyne hele Byen.

Paa Landevejen har man flere Steder paabegyndt Tjærebelægning. Dette sker ganske vist ikke i hygiejnisk Øjemed, men det medfører dog, hygiejnisk set, den Forbedring, at man paa disse Steder bliver fri for Støvplagen, der med den tiltagende Biltrafik ofte er højst generende.

D. Lægevæsenet.

I Aarets Løb flyttede Læge Koefod fra Fjerritslev til Esbjerg, Læge Heiberg fra Thisted til Udlandet, Læge Aage H. Petersen fra Snedsted til Flauenskjold og endelig flyttede Sygehuslæge Mc' Dougal fra Nykøbing til Nakskov.

I Fjerritslev nedsatte sig Læge Eduard Pedersen, i Thisted Læge Evald Hansen og endvidere udnævntes Læge Jacob Nordentoft til Sygehuslæge i Nykøbing. Lægernes Fordeling ved Aarets Slutning vil ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Amtslæger	Kredslæger	Praktiserende Læger	Privatiserende Læger	Ialt
Thisted	1 (Tillige	„ Kredslæge)	10	„	11
Thy	„	1	5	„	6
Morsø	„	1	7	1	9
Hele Amtet	1	2	22	1	26

E. Jordemodervæsenet.

I Aarets Løb forflyttedes Distriktsjordemødrene Marie Kristensen fra Kettrup, Jenny Larsen fra Bjerget og Marie Kapolowitsh fra Outrup. Endvidere rejste Distriktsjordemoder Thora Brynjolf Petersen uden Opgivelse af fremtidig Bopæl bort fra Skjoldborg og Distriktsjordemoder Rotbøll i Søndbjerg afskedigedes paa Grund af Alder og nedsatte sig som privat Praktiserende i Uglev. Clara Poulsen ansattes som Distriktsjordemoder i Kettrup. Nielsine Carlsen i Søndbjerg og Maren Christensen i Agger.

Flere af de mindre Embeder i Amtet staar for Tiden ledige og trods gentagne Opslag har der ikke meldt sig Ansøgere. Embedet i Vang har saaledes staaet ledigt i over et Aar.

21 Kvinder søgte Optagelse paa Jordemoderskolen, deraf antoges 1.

Jordemoderkonference har været afholdt i Hurup, Nykøbing, Thisted og Fjerritslev med i alt 23 Jordemødre.

2 Jordemødre (i Vester Vandet og i Østerild) har haft Tilladelse til at modtage Fødende i deres Hjem.

Jordemødrenes Fordeling ved Aarets Slutning kan ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Distrikts-jordemødre	Privat praktiserende	Privatiserende	Ialt
Thisted	18	1	1	20
Thy	9	2	1	12
Morsø	9	1	3	13
Hele Amtet	36	4	5	45

F. Apothekervæsenet.

I Efteraaret døde Indehaveren af Thisted Løveapothek, Andreas Lund. Cand. pharm. Preben Læssøe ansattes under Vacancen som ansvarlig Bestyrer af Apotheket.

Den tidligere Mangel paa kvalificerede Medhjælpere er nu ophørt og der synes at være rigeligt Tilbud, kun paa de mindste og mest afsides liggende Landapotheker kan det endnu voide nogen Vanskelighed at faa Medhjælpere.

Amtslægen har i Aarets Løb i Forbindelse med den farmaceutiske Visitator inspiceret samtlige Apotheker. Der fandtes intet Steds noget særligt at bemærke.

Der er ikke oprettet ny Haandkøbsudsalg i Aarets Løb. Samtlige Udsalg er efterset af Kredslægerne og Amtslægen. Paa enkelte Steder lod Orden og Renlighed noget tilbage at ønske, ligesom der et Sted ikke var tilstrækkelig Sondring mellem Medicinalvarerne og Forretningens øvrige Lager. Disse Mangler blev paatalt og rettet.

Apotekspersonalets Fordeling vil ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Apothekere	Apotheksbestyrere	Medhjælpere		Disiple	Ialt
			Cand. pharm.	Exam. pharm.		
Thisted	4	1	2	3	8	18
Thy	4	„	„	5	4	13
Morsø	2	„	1	3	2	8
Hele Amtet	10	1	3	11	14	39

G. Tandlægevæsen.

Paa Tandlægevæsenets Omraade er der i Aarets Løb ingen Forandring sket.

H. Uddannede Sygeplejersker.

Det kniber stadig med at skaffe ordentlige Lønningsforhold for Menighedssygeplejersker og for at skaffe saadanne, sættes derfor Kravet til Uddannelse stadig ned. Der findes for Tiden Menighedssygeplejersker, hvis hele „Uddannelse“ bestaar i nogle faa Maaneders Tjeneste paa et ganske lille Landsygehus, men, saa længe Menighederne ikke kan skaffe større Midler til Lønninger af disse Plejersker, er der næppe nogen Bedring i Forholdet at vente.

I. Kvaksalveri.

Om Kvaksalveri og ulovlig Medikanthandel berettes der i det forløbne Aar intet Steds noget. Dog er der næppe Tvivl om, at der hist og her i Krogene stadig findes kloge Mænd og Koner, som har deres trofaste og troende Klientel.

K. Sygehusene.

Der er i Aaret 1922 ikke sket større Forandringer paa Sygehusene, naar undtages Fjerritslev Sygehus. De i tidligere Beretninger omtalte yderst uheldige Økonomiforhold paa Thisted Sygehus er ikke forbedrede og Epidemisygehusenes Sengeantal er ikke forøget. Forskellige Planer om Forandringer i Nykøbing har været drøftet, og synes nu at skulle føre til et Resultat. I Fjerritslev er det ny Sygehus taget i Brug. Det er bestemt for medicinske og kirurgiske Patienter og er paa 25 Senge. Det er i enhver Henseende moderne og veludstyret, med 2 Operationsstuer, Røntgeninstallation, udmærkede Bade og rigeligt og moderne Instrumentarium.

Det samlede Antal Sengepladser paa Amtets Sygehuse opgives til 312, hvoraf 66 Epidemisengepladser. Det daglige Gennemsnitsantal af Patienter har været 236,⁵⁴.

I alt har Sygehusene i Aaret faaet indlagt 2456 Patienter. I Amtet findes ca. 81,000 Indbyggere saaledes at c. hert 34. Menneske i Aarets Løb har været sygehusbehandlet.

Af Sygehuslægerne opgives Antallet af de i Aarets Løb udførte „større“ Operationer til 958 (100 mere end foregaaende Aar). Noget over 1 % af Amtets Beboere har altsaa i Aarets Løb gennemgaaet en større Operation.

Sygehuslægerne var ved Aarets Udgang:

Thisted: Overlæge Gert Espersen.

Reservelæge H. Græsbøll.

Nykøbing: Sygehuslæge Jacob Nordentoft.

Hvidbjerg: — C. C. Kruckov.

Vestervig: — P. E. Toft.

Koldby: — H. Lützhøft Christenen.

Fjerritslev: — S. J. Dalsgaard.

Den privaté Klinik i Hunborg: Læge Buus.

Oversigt over Belægningsforholdene paa Thisted Amts Sygehuse i Aaret 1922.

	Thisted Amts og Bys Sygehus i Thisted	Thisted Amts og Nykø- bing Bys Sygehus i Nykøbing	Thisted Amts Sygehuse i				Kliniken i Hunborg
			Hvidbjerg	Vestervig	Koldby	Fjerritslev	
Antal Sengepladser	138	70	12	25	22	25	20
Heraf for							
1) Alm. medicinsk-kirurgiske Pa- tienter	86	30	6	16	14	20	18
2) Epidemiske Patienter	”	”	6	8	6	”	”
3) Do. i særskilt Bygning	26	20	”	”	”	”	”
4) Veneriske Sygdomme og Fnat	6	8	”	”	2	5	2
5) Sindssygdomme	2	4	”	1	”	”	”
6) Lunge- og Strubetuberkulose	18	8	”	”	”	”	”
Antal syge i Barak, midlertidig for epidemiske	”	16	”	”	”	”	”
Antal Patienter ved Aarets Be- gyndelse	83	65	5	18	11	12	8
Indlagte i Aarets Løb	876	827	120	188	121	212	112
Døde	43	62	5	17	2	8	9
Henliggende ved Aarets Ud- gang	90	92	8	12	8	18	15
Samlet Antal Liggedage for ud- skrevne og døde	29731	25522	2087	5470	4218	8275	4699
Daglig gennemsnits-Antal	98,88	70	5,7	14,98	11,5	22,52	14,4
Daglig Driftsudgift pr. Patient . .	Kr. 6,72	Kr. 8,13 ^{2/5}	Ikke op- givet	Kr. 5,45	Kr. 5,50	Kr. 5,70	Ikke op- givet
Daglig Kostudgift pr. Patient . .	Kr. 1,24 ^{1/2}	Kr. 1,32 ^{1/2}		Kr. 1,42	Kr. 1,70	Kr. 1,86	
Antal større Operationer	272	301	36	140	40	99	70

For Thisted, Nykøbing og Fjerritslev Sygehuses Vedkommende hidrører Oplysningerne om Drifts- og Kostudgifter fra Sygehusinspektionen og gælder for Regnskabsaaret 1. April 22—31. Marts 23. For de øvrige Sygehuses Vedkommende hidrører de fra Sygehuslægerne og gælder for Kalenderaaret.